

Demà passat, la revista **PRESENCIA** ofereix un magnífic reportatge de sis pàgines sobre els 50 anys d'«Els altres catalans» i tot l'entorn de Paco Candel, amb textos de Sergi Picazo i Carles Sabaté

PRESENCIA
È

Paco Candel

Sembla com si fos ahir quan Paco Candel arribava amb el seu article setmanal a la redacció del diari del carrer Consell de Cent. Cada cop que me'l trobava, em convidava a fer un cafè i preferia parlar del que escrivia jo, que no pas dels seus llibres, que vaig tenir l'honor de presentar en un grapat d'ocasions. Ens unien la predilecció per la gent de barri davant la lletja burgesia, manllevant el títol d'una recordada novel·la de Miguel Espinosa, de lectura compartida. Candel era un home modest, que no anava de res, que es va veure involucrat en la política i que va adoptar un rol com a escriptor amb la mateixa professionalitat que si hagués estat manobre o ebenista. Sempre cordial, lleugerament despistat, amb el somriure com a carta de presentació i l'amor cap la gent de les seves barriades – les ensenyava incidint en detalls i noms de personatges desapareguts o que encara hi vivien –, enyorava el contacte humà, sobretot quan se'l veia solitari pel carrer, preocupat per la gent, per la misèria de les tarifes periodístiques. Aquest desempar, contrarestat quan estava envoltat d'amics o amb la seva filla – a la foto de l'article –, era també un dels trets característics de la seva obra, un punt de vista que en primera o tercera persona, en ficció o realitat pura i dura, evocava els homes del carrer, la carn de canó, el poble.

En alguns dels volums autobiogràfics ens explicava com es refugiava amb la seva família a les coves de Montjuïc quan els vaixells franquistes bombardejaven Barcelona. En un conte ho va il·lustrar com si fos una revetlla per als ulls d'un nen. També ens ensenyaria parròquies de zones abandonades de la mà de Déu i de l'Ajuntament, personatges anònims que sabien més coses que els cate-dràtics, criatures desolades com a herois de barri pintats a l'aquarel·la amb el seu cor de

valencià alegre i valent, amb els ulls eternament curiosos i les idees brollant ingents i, alhora, delicades. Al suplement d'avui, Baltà –president de la Fundació Candel– i Miquel Renu exposen la rellevància, aprofitant el mig segle de la seva publicació, d'«Els altres catalans». El mateix Candel se sorprenia de l'èxit del llibre perquè no diferia gaire de la resta de la seva obra. El record podria servir per tornar als llibres del Paco, ara que n'hi ha d'altres que pateixen grans necessitats. *

MOTACIONS MÀRIUS SERRA

EL SENYOR RUC GUILLEM CIFRÉ

Fonyem?

A Navàs, poble jove i molt capaç, em parlen d'un avi menjacapellans i me'l descriuen com a *funyador*. Com que els navassencs anticlericals tenen fama d'haver estat sempre del morro fort, m'hi interesso. El *funyador* en qüestió ha deixat petja en la memòria col·lectiva, perquè de seguida surten episodis que demostrarien que era la pell de Barrabàs. Era dels que, per fer gala del seu anticlericalisme, es queixava sempre del vi car i dolent. Vi car i dolent. Només els més avisats s'adonaven que rere la crítica al vi hi havia un moc al senyor vicari. També li adjudiquen una dita verdenca que alguns navassencs deixaven anar quan anaven a omplir el porró a l'aixeta de la tina i s'agenollaven davant del tub subministrador: «Aquí m'ajunoio, se-

nyor, per tocau-se el pixador.» L'apel·latiu de *funyador* que li adjudiquen també l'acosta al vi perquè remet al verb *funyar*, una de les maneres que els navassencs tenen per designar l'embragadora acció de trepitjar raïm. Allò que en d'altres indrets anomenen *follar*, vaja. Comprovo que només l'*Alcover-Moll* recull aquesta grafia de *funyar* amb *u*, i encara ho fa derivar de la forma que recull el *DIEC*. És a dir, de *fonyar*, verb que probablement deriva del verb llatí que designava l'acció de furgar a fons (*fundus*). Perquè, al capdavall, de *fonyar* no només *fonyava* qui trepitjava raïm sinó també qui furgava als ruscós de les abelles per extreure'n la mel. I en generals, *fonya* qui pasta una massa com la que forma el pa i qui prem i masega alguna cosa. *

